EESTI VABARIIGI PÕHISEADUS

Teksti esitab Põhiseadusliku Assamblee
I. toimkond. Allakriipsutatu kattub
J. Adamsi põhiseaduse projekti tekstiga.

Eesti rahvas
kõikumatus usus ja vankumatus tahtes taastada, kindlustada ja arendada riiki,

- mis on sündinud rahvusliku enesemääramise kustumatul õigusel vabanemisega suurriikide ülemvõimu alt, Vabadussõja abil aastail 1918-1920,
  okupeeritud ja koloniseeritud Nõukogude Liidu poolt 1940. ja järgnevail aastail,
  taastatud rahvusliku ning õigusliku järjepidevuse alusel Eesti Vabariigi 1937. a. põhiseaduse osalise taasrakendamise, riiklike aktide ning rahvusvahelise tunnustuse taaskinnitamise läbi aastail 1989-1991,

A L T E R N A T I I V :
Jätta välja tekstilõik alates sõnadest "Vabadussõja abil" kuni lõigu lõpuni.

- mis on rajatud õiglusele, seadusele ja vabadusele,

- mis on kaitseks maale ja rahvale, sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvedele nende kestmises, ühiskondlikus edus ja üldises kasus,

- mis jääb demokraatlikuks ja rahumeelseks riigiks,
  mida juhivad tasakaalustatud koostööl riigivanem, Riigikogu ja nende poolt ametisse kutsutav valitsus,

võttis .....rahvahääletusel vastu järgmise põhiseaduse:

I. PEATÜKK
Ü l d s ä t t e d.

§ 1.

Eesti on iseseisev ja sõltumatu vabariik, kus kõrgeima riigivõimu kandja on rahvas.

§ 2.

Eesti maa-ala on lahutamatu ja jagamatu tervik.
Eesti piiri määravad 2. veebruari 1920. aasta Tartu rahuleping ja teised riikidevahelised piirilepingud.

§ 3.

Eesti Vabariik ei ühine sõjalistesse liitudesse ega luba oma riigi piirides mitte ühegi teise riigi sõjalisi tugipunkte, ühegi teise riigi sõjavägede viibimist ega läbiliikumist.

A l t e r n a t i i v :
Paragrahv 3 välja jätta.

& 4.

Eestis teostatakse riigivõimu vaid põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel.

Rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normid kehtivad Eestis õiguskorra lahutamatu osana.

Keegi ei või end vabandada seaduse mittetundmisega.

& 5.

Eesti kodanikuks saadakse sündimisega või hilisema seadusliku toiminguga.

Eestist Nõukogude Liidu okupatsiooni ja anneksiooni tõttu lahkunud Eesti kodanikud säilitavad Eesti kodakondsuse.

Väljaspool Eestit elavatel eestlastel on õigus saada Eesti kodanikuks vastava soovi avaldamisel.

Kodakondsuse omandamise ja kaotamise tingimused määrab koda-kondsusseadus.

I. A L T E R N A T I I V:
Paragrahvi 5 teine lõik välja jätta:

II. A L T E R N A T I I V:
Paragrahvi 5 kolmas lõik välja jätta.

& 6.

Maa ja teised Eesti Vabariigi territooriumil asuvad loodusvarad on Eesti rahvuslik rikkus.

Seadus tagab nende säästliku kasutamise.

& 7.

Eesti riigikeel on eesti keel.

& 8.

Eesti riigivärvid on sinine, must ja valge.
Riigilipu ja riigivapi kuju määrab seadus.

& 9.

Eesti riigihümn on J. V. Jannseni, F. Paciuse "Mu Isamaa, mu õnn ja rõõm,..."

& 10.

Eesti Vabariigi pealinn on Tallinn.

& 11.

Eesti Vabariigi iseseisvuspäev on 24. veebruar.

III. PEATÜKK.

R a h v a s.

& 35.

Kõrgeima riigivõimu kandja Eestis on rahvas hääleõiguslike kodanike kaudu.

3

§ 36.

Rahvas teostab riigivõimu:
1) Riigikogu valimisega;
2) rahvahääletusega;
3) omavalitsuste esinduskogude valimis

§ 37.

Hääleõiguslik on iga kodanik, kes on saanud kaheksateist aastat vana.

§ 38.

Hääleõiguslikud ei ole:
1) kodanikud, kes seaduslikus korras on tunnistatud vaimuhaigeks;
2) kodanikud, kes on kohtu poolt tunnistatud teovõimetuks.

§ 39.

Hääletamisest ei võta osa kodanikud, kes on kohtu poolt süüdi mõistetud ja kannavad vabaduskaotuslikku karistust kinnipidamiskohtades.
A L T E R N A T I I V:
Lisada: "Hääletamisest ei võta osa kodanikud, kes on Eesti kaitseväes tegevteenistuses".

§ 40.

Rahvahääletus toimub ainult põhiseaduses ette nähtud juhtudel.

Rahvahääletuse korraldamise otsustab riigikogu.

Rahvahääletuse tulemus omandab seaduse jõu kui poolt antud häälte arv ületab vastu antud häälte arvu.

§ 41.

Riigikogu võib määrata rahvaküsitluse, et teada saada rahva seisukohta mingis põhimõttelises küsimuses.

Rahvaküsitluse tulemusel ei ole seaduse jõudu, see tulemus on juhendiks riigiasutuste töös.

§ 42.

Rahva suveräänse tahte kujundamisel ja väljendamisel osalevad poliitilised erakonnad, mille moodustamine ja tegevus on vaba põhiseadusega sätestatud piires. Erakondade ülesehitus ja tegevus peab vastama demokraatia printsiipidele. Nad on kohustatud austama Eesti riiklikku iseseisvust ja sõltumatust.

Erakonnad, mis oma eesmärkide või oma liikmete tegevuse tõttu püüavad tuua kahju vaba demokraatliku korra alustele või seda kõrvaldada või panna ohtu Eesti rahvusriigi olemasolu, on põhiseaduse vastased.

A L T E R N A T I I V:
Paragrahvi 42 teine lõik välja jätta.

§ 43.

Põhiseadusliku riigikorra vägivaldsele muutmisele omaalgatuslik vastuhakkamine on rahva põhiseaduslik õigus.